

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Micháliku a sudcov JUDr. Daniela Hudáka a JUDr. Pavla Farkaša na neverejnom zasadnutí konanom 29. novembra 2012 v Bratislave v trestnej veci obvineného **Ing. M. S., CSc.** pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. júna 2009, sp. zn. 5To 123/09, podľa § 382a, § 385 ods. 1, § 386, § 388 ods. 1 Tr. por. po zistení dôvodov dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/ Tr. por. takto

r o z h o d o l :

Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. júna 2009, sp. zn. 5To 123/09, a v konaní, ktoré mu predchádzalo bol

p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 2 ods. 9 Tr. por., § 34 ods. 1, ods. 4 Tr. por., § 272 ods. 3 Tr. por., § 298 Tr. por., § 275 Tr. por., § 171 ods. 2 Tr. por., § 172 ods. 1 Tr. por., § 168 ods. 1 Tr. por., § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., § 321 ods. 1 písm. b/, písm. e/, písm. f/, ods. 2 Tr. por., § 322 ods. 3 Tr. por. **v n e p r o s p e c h** obvineného Ing. M. S., CSc.

Tento rozsudok sa **z r u š u j e**.

Z r u š u j e sa aj rozsudok Okresného súdu Zvolen z 10. marca 2009, sp. zn. 4T 209/2008.

Z r u š u j ú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresnému súdu Zvolen sa **p r i k a z u j e**, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Zvolen z 10. marca 2009, sp. zn. 4T 209/2008, bol obvinený Ing. M. S., CSc. uznaný vinným z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., za ktorého spáchanie mu bol uložený podľa § 364 ods. 1 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 4 mesiacov, výkon ktorého mu bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 1 roka.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. mu bol uložený tiež aj trest prepadnutia veci, a to jedného kusu obranného spreja značky PFEFER - KOJET o obsahu 50 ml, ktorého vlastníkom sa stal štát (§ 60 ods. 6 Tr. zák.)

Zároveň pritom súd obvineného uvedeným rozsudkom podľa § 287 ods. 1 Tr. por. zaviazal i k náhrade škody poškodenému M. S. vo výške 15 733 Sk, t.j. 522,24 € (so zvyškom nároku bol poškodený podľa § 288 ods. 2 Tr. por. odkázaný na občianske súdne konanie).

O odvolaní obvineného proti vyššie citovanému rozsudku rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 9. júna 2009, sp. zn. 5To 123/09, takým spôsobom tento podľa § 321 ods. 1 písm. e/, písm. f/, ods. 2 Tr. por. vo výroku o treste odňatia slobody a vo výroku o náhrade škody zrušil (v ostatných častiach zostal napadnutý rozsudok nedotknutý) a rozhodujúc podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám obvinenému podľa § 364 ods. 1 Tr. zák. s poukazom na § 56 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložil peňažný trest vo výmere 500 € s tým, že pre prípad jeho úmyselného zmarenia mu podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. ustanovil náhradný trest odňatia slobody v trvaní 1 mesiaca. Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súčasne poškodeného M. S. s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Proti uvedenému druhostupňovému rozsudku - s výnimkou jeho posledného výroku, ktorým bol poškodený s nárokom na náhradu škody odkázaný na občianske súdne konanie - podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. M. U. dňa 16. júna 2012 na Okresnom súde Zvolen dovolanie, kde tento ako dovolacie dôvody označil dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/ Tr. por.

Čo sa týka porušenia práva na obhajobu, tak toto vidí obvinený predovšetkým v tom, že zo strany súdu došlo k zamietnutiu jeho návrhov na vykonanie dôkazov (rekonštrukcie a vyšetrovacieho pokusu), ktoré boli na zistenie skutkového stavu veci relevantné, ktoré boli spôsobilé privodiť zmenu v dôkaznej situácii a ktorými by bola preukázaná jeho nevina. Už vo svojom odvolaní pritom poukazoval na to, že prvostupňový súd sa nedostatočne vyrovnal s jeho obhajobou a vôbec neodôvodnil, prečo nevyhovel vyššie spomenutým návrhom na doplnenie dokazovania. Neobjasnil akými úvahami sa spravoval najmä pri dôkazoch, ktoré si navzájom odporujú a mnohé z dôkazov, ktoré boli dôležité v rozsudku ani nespomenul. Rozsudok preto považoval za nepreskúmateľný.

V súvislosti s druhým dovolacím dôvodom upozornil potom na to, že podľa jeho názoru i právne závery oboch súdov sú nesprávne a neodôvodnené, pretože nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Rozhodnutie súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, nakoľko uvedený skutok aj v zmysle skutkových zistení, ku ktorým dospel súd prvého stupňa, nie je možné kvalifikovať ako trestný čin.

V podrobnejšom písomnom odôvodnení uplatnených dovolacích dôvodov poukázal obvinený ďalej tiež na tú skutočnosť, že pokiaľ ide o písomné vyhotovenie prvostupňového rozsudku, tak toto sa nezhoduje s tým, ako bol vyhlásený, čo bolo napokon napádané už aj v podanom odvolaní. Krajský súd sa pritom s uvedeným nedostatkom vysporiadal len tým, že uviedol (namiesto toho, aby napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. b/ Tr. por. zrušil), že hoci aj rozsudok vyhlásený podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní neobsahuje písomné presné znenie skutku, je viac menej nepochybné, že obvinený bol uznaný vinným zo skutku tak, ako bol žalovaný obžalobou (v tomto smere upozornil i na rozsudok Najvyššieho súdu ČSSR, sp. zn. 2 Tzf 3/76, publikovaný pod R 22/1977).

Ako ďalšie pochybenie, ktoré bolo z jeho strany namietané rovnako už v predchádzajúcom konaní, vidí potom taktiež protirečenie si skutkovej a právnej vety v rozsudku (ako aj v obžalobe). Skutková veta výrokovej časti rozsudku obsahuje

až dva samostatné skutky - poškodenie pneumatiky a zaútočenie dáždnikom a následne obranným sprejom na poškodeného M. S., pričom ďalej súd uvádza, že sa mal dopustiť fyzicky na mieste verejnosti prístupnom výtržnosti tým, že napadol iného, čím mal spáchať prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. Skutková podstata daného trestného činu však nezahŕňa aj poškodenie veci, a preto toto podľa jeho názoru nemôže byť súčasťou výroku odsudzujúceho rozsudku. Tento potom vyznieva zmätočne, a to aj vzhľadom k tomu, že mu skutočnosti tak, ako sú uvedené vo výroku preukázané neboli.

Vo vzťahu k samotnému poškodeniu pneumatiky pritom podotkol, že ak by krajský súd vyhodnotil všetky jeho argumenty uvedené v odôvodnení odvolania a porovnal ich s argumentmi z hlavného pojednávania a výsluchmi svedkov, nemohol by dospieť k záveru, že „eventuálne rozpory nie sú podstatného rázu“. Práve ním navrhnuté dokazovanie rekonštrukciou príp. vyšetrovacím pokusom mohlo potom jednoznačne preukázať, že skutok sa nemohol stať tak, ako to tvrdil poškodený a svedok M.. Obvinený síce plne akceptuje, že súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy, avšak má za to, že zamietnutím ním navrhovaného dokazovania mu bolo de facto úplne znemožnené efektívne sa voči obvineniu brániť a preukázať svoju nevinu, pričom takýmto postupom súdu bolo porušené jeho právo na obhajobu. Navyše čo sa týka ním navrhnutých dôkazov, tak tieto si nemohol zabezpečiť sám, a preto o ich vykonanie opakovane žiadal súd, ktorý ich však bez akéhokoľvek zdôvodnenia zamietol.

Ďalej obvinený v podanom dovolaní poukázal na viaceré rozpory vo výpovediach poškodeného, ako i výpovediach jednotlivých svedkov, ktoré sú podľa jeho názoru z hľadiska posudzovaného skutku podstatné, pretože na ich základe vznikajú pochybnosti o spáchaní skutku a na základe týchto pochybností nie je potom možné mať za preukázané, že žalovaný skutok spáchal. Na uvedené rozpory upozorňoval už v konaní predchádzajúcim, no súdy sa s nimi v podstate žiadnym spôsobom nevyrovnali a svoje rozhodnutia založili na rozporných a nepreukázaných tvrdeniach.

Záverom zdôraznil, že s poukazom na ním uvedené skutočnosti, v prípade, ak ho poškodený chcel napadnúť, resp. napadol, on konal len v nutnej obrane, a preto mal byť už len z tohto dôvodu oslobodený spod obžaloby. Hoci uvedené uviedol jeho obhajca už v rámci záverečnej reči, súd k tomu vôbec stanovisko nezaujal. Obvinený má za to, že použitie zákonom povoleného obranného prostriedku (obránného spreja) z dôvodu obrany

voči trénovanému páchatel'ovi, ktorý na neho zaútočil ako prvý, nie je možné považovať za obranu celkom zjavne neprimeranú útoku.

Vzhľadom na vyššie uvedené preto obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech, následne aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté rozhodnutie zrušil, ako i jemu predchádzajúce rozhodnutie Okresného súdu Zvolen z 10. marca 2009, sp. zn. 4T 209/2008, a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. aby prikázal vec okresnému súdu na opätovné prejednanie a rozhodnutie.

Dňa 19. júla 2012 bolo na súd prvého stupňa doručené i písomné vyjadrenie prokurátorky Okresnej prokuratúry Zvolen k podanému dovolaniu, z ktorého obsahu vyplýva, že táto sa s dôvodmi dovolania vôbec nestotožňuje, pričom napadnutý rozsudok krajského súdu považuje za správny a v súlade so zákonom.

Pokiaľ ide o nevyhovenie návrhom obvineného na doplnenie dokazovania zo strany oboch súdov (dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.), tak v tomto smere má i obžaloba za to, že tieto nie sú takého charakteru, aby si vyžadovali ich vykonanie za účelom náležitého objasnenia skutkového stavu veci, nakoľko tento bol samotným dokazovaním okresného súdu dostatočne a zákonné preukázaný.

Čo sa týka potom toho tvrdenia obžalovaného (podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.), že skutková veta obsahuje až dva samostatné skutky, a to poškodenie pneumatiky a fyzický konflikt s poškodeným, kde navyše poškodenie pneumatiky (veci) nie je ani obsahom skutkovej podstaty trestného činu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., tak ani s týmto prokurátorka nesúhlasí. Upozornila na to, že keďže výška spôsobnej škody poškodením pneumatiky nedosahovala malú škodu v zmysle § 125 Tr. zák., nebolo možné predmetné konanie obvineného kvalifikovať ako prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. a z uvedeného dôvodu sa preto nejedná o samostatný skutok v zmysle úprav Trestného poriadku. Obvinený sa dopustil fyzicky na mieste verejnosti prístupnom výtržnosti, a to jednak poškodením pneumatiky a jednak napadnutím iného. Ide tu o dva čiastkové útoky jedného pokračovacieho trestného činu výtržníctva. V skutkovej podstate predmetného trestného činu sú spôsoby výtržnosti alebo hrubej neslušnosti uvedené len exemplifikatívne, a preto je za splnenia ostatných zákonných predpokladov možné považovať za výtržníctvo práve aj poškodenie vecí, a to v prípade, ak vzhľadom na výšku

škody konanie samé osebe nenapĺňa znaky samostatného trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 Tr. zák.

Vo vzťahu k namietaným rozporom vo výpovediach poškodeného a jednotlivých svedkov uviedla iba toľko, že aj s týmito sa podľa jej názoru súd prvého stupňa náležite vysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia, pričom krajský súd sa s názorom okresného súdu stotožnil. Nie je pravdou, že vina obvineného nebola preukázaná a že samotný odsudzujúci rozsudok je založený na rozporných vyjadreniach a nepreukázaných tvrdeniach. Tiež ani zákonné podmienky nutnej obrany neboli v konaní obvineného dokazovaním preukázané.

S poukazom na vyššie uvedené preto prokurátorka navrhla, aby dovolací súd na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného Ing. M. S., CSc. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) v rámci predbežného preskúmania podľa § 378 Tr. por. primárne zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), a že spĺňa tiež i obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1, veta prvá Tr. por., keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo a podal riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté.

Zároveň však ale dospel k záveru, že obvineným tvrdené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/ Tr. por. sú zjavne preukázané, a preto v zmysle § 382a Tr. por. nariadil neverejné zasadnutie, v rámci ktorého bolo zistené, že dovolanie bolo podané **dôvodne**.

Podľa § 382a Tr. por. *dovolací súd môže rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí o dovolaní, ak zistí, že dôvody dovolania, ktoré bolo podané v prospech obvineného, sú zjavne preukázané a je zrejmé, že vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386 a § 388 ods. 1.*

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. *dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.*

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. *dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.*

Podľa § 371 ods. 3 Tr. por. *dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až písm. g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.*

Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. *dôvod podľa odseku 1 písm. i/ nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.*

Podľa § 374 ods. 3 Tr. por. *v dovolaní možno uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytykávané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.*

Podľa § 385 ods. 1 Tr. por. *je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.*

Pokiaľ ide o v predmetnom prípade uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., tak z jeho znenia je zrejmé, že Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o dovolaní je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili sudy nižšej inštancie. Na podklade daného dovolacieho dôvodu je potom teda oprávnený len posudzovať správnosť právneho posúdenia takto ustáleného skutku, príp. správnosť iného hmotnoprávneho posúdenia.

Čo sa týka pritom posudzovaného prípadu, tak tu najvyšší súd zistil v konaní oboch súdov zrejmé pochybenie, v dôsledku ktorého vôbec nie je možné jednoznačne uviesť, z akého skutku bol obvinený Ing. M. S., CSc. uznaný vinným. Samotné posudzovanie správnosti právneho posúdenia zisteného skutku tu teda potom za daného stavu ani neprichádza do úvahy.

Podľa § 171 ods. 2 Tr. por. *vyhlasujú sa úvodné slová „V mene Slovenskej republiky“, úplné znenie výroku tak, ako bol odhlasovaný, aspoň podstatná časť odôvodnenia a poučenie o opravnom prostriedku. Pri vyhlasovaní úvodných slov a výroku rozsudku prítomní povstanú.*

Podľa § 172 ods. 1 Tr. por. *každý rozsudok treba vyhotoviť písomne. Vyhotovenie rozsudku musí byť v zhode s obsahom rozsudku tak, ako bol vyhlásený.*

Zo zápisnice z hlavného pojednávania vyplýva, že dňa 10. marca 2009 bol súdom prvého stupňa vyhlásený rozsudok, na základe ktorého bol obvinený uznaný vinným z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a odsúdený k tam uvedenému trestu (č. l. 234 - 235 spisu). **Na podklade akého skutkového stavu k danému odsúdeniu došlo však už z obsahu zápisnice nevyplýva.** Okrem absentujúcej skutkovej vety pritom tunajší súd poukazuje i na chýbajúcu časť vety právnej (viď k tomu i ust. § 163 ods. 3 Tr. por.).

V písomne vyhotovenom rozsudku (jeho výrokovej časti) sa následne nachádza tak veta právna ako i skutková.

Keď obvinený v rámci svojho odvolania namietal, že písomné vyhotovenie prvostupňového rozsudku sa nezhoduje s tým, ako bol vyhlásený, tak krajský súd sa k tomu vyjadril takým spôsobom (str. 6 rozsudku), že hoci aj rozsudok vyhlásený podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní neobsahuje písomne presné znenie skutku, je viacmenej nepochybné, že obvinený bol uznaný vinným zo skutku tak, ako bol žalovaný obžalobou. Napadnutý rozsudok s poukazom na to preto ponechal bezo zmeny pokiaľ ide o výrok vine a zrušil ho podľa § 321 ods. 1 písm. e/, písm. f/, ods. 2 Tr. por. len vo výroku o treste odňatia slobody a výroku o náhrade škody. Správne však mal byť v dôsledku vyššie uvedeného pochybenia rozsudok okresného súdu zrušený podľa § 321 ods. 1 písm. b/ Tr. por. a vec mala byť danému súdu vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie.

V súvislosti s obžalobným návrhom však považuje tunajší súd za potrebné poukázať tiež na ďalšie skutočnosti, a to :

Z obžaloby Okresnej prokuratúry Zvolen z 19. decembra 2008, sp. zn. 2 Pv 334/07-25, vyplýva, že táto bola na príslušný súd prvého stupňa podaná na obvineného Ing. M. S., CSc.

pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. (dopustil sa fyzicky na mieste verejnosti prístupnom výtržnosti tým, že napadol iného), a to na tom skutkovom základe, že

dňa 28. februára 2007 v čase okolo 20.00 h v meste Z., okres Z., na ulici J. X., pred obytným domom poškodil najmenej jednu pneumatiku na tam zaparkovanom a riadne uzamknutom OMV zn. IVECO 3510, ev. č. Z., na čo majiteľ motorového vozidla M. S. vybehol zo svojho bytu a v podchode obytného domu došlo medzi oboma ku konfliktu, pričom zaútočil na M. S. dáždnikom a následne obranným sprejom, čím takýmto konaním spôsobil M. S., nar. X., trvale bytom Z., J. X., zranenie s dobou liečenia do 7 dní a škodu poškodením vo výške 3 646 Sk.

Trestného činu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 Tr. zák. sa dopustí ten, *kto sa dopustí slovne alebo fyzicky, verejne alebo na mieste verejnosti prístupnom hrubej neslušnosti alebo výtržnosti najmä tým, že*

a/ napadne iného,

b/ hanobí štátny symbol,

c/ hanobí historickú alebo kultúrnu pamiatku,

d/ hrubým spôsobom ruší zhromaždenie občanov alebo priebeh športového alebo kultúrneho podujatia, alebo

e/ vyvoláva verejné pohoršenie vykonávaním pohlavného styku alebo vykonávaním sexuálneho exhibicionizmu alebo iných patologických sexuálnych praktík.

Objektom tohto trestného činu je záujem na ochrane pokojného občianskeho spoluzitia pred závažnejšími útokmi narušujúcimi verejný pokoj a poriadok. Spravidla sú ale výtržníctvom ohrozované aj ďalšie chránené záujmy, najmä zdravie ľudí, cudzí majetok, česť, morálka, dôstojnosť ľudí a pod. (tzv. sekundárny objekt). Objektívna stránka trestného činu spočíva v konaní páchatel'a, ktoré môže mať dve formy, a to hrubú neslušnosť alebo výtržnosť, ktorej sa páchatel' dopustí verbálne alebo fyzicky, verejne alebo na mieste prístupnom verejnosti (konkrétne konanie páchatel'a môže pritom napĺňať i obe tieto formy). Hrubou neslušnosťou sa rozumie konanie, ktorým sa závažným spôsobom porušujú pravidlá občianskeho spoluzitia a zásady občianskej morálky (ide napr. o hanobenie historickej alebo kultúrnej pamiatky, hrubé rušenie zhromaždenia občanov, prípadne hrubé útoky na česť a vážnosť občana) a výtržnosťou konanie, ktoré závažným spôsobom narušuje verejný pokoj

a poriadok, pričom je preň typický zjavne neúctivý a nedisciplinovaný postoj páchatel'a k zásadám občianskeho spolužitia. Spravidla ide o násilný alebo slovný prejav takého charakteru, že hrubo uráža, vzbudzuje obavy o bezpečnosť zdravia, majetku alebo výrazne znižuje vážnosť väčšieho počtu osôb súčasne prítomných. Subjektom môže byť ktokoľvek a za hľadiska zavinenia ide o úmyselný trestný čin.

Keďže sa v danom prípade jedná o prečin, je potrebné sa tiež vždy dôsledne zaoberať tým, či posudzované „výtržnicke konanie“ je s poukazom na ust. § 10 ods. 2 Tr. zák. trestným činom alebo so zreteľom na jeho intenzitu a ďalšie okolnosti príp. len priestupkom.

S poukazom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky potom v prvom rade zdôrazňuje tú skutočnosť, že pokiaľ ide o konanie obvineného obsiahnuté v skutkovej vete obžaloby, tak toto naozaj zahŕňa dva samostatné skutky, tak ako na to už viackrát počas konania upozorňovala obhajoba, a prokuratúra sa teda dopustila v tomto smere pochybenia. Tak poškodenie pneumatiky ako i fyzický konflikt s poškodeným (zaútočenie na neho dáždnikom a následne obranným sprejom) je nevyhnutné posudzovať osobitne.

Čo sa týka pritom toho názoru prokurátorky, že v danom prípade ide o dva čiastkové útoky jedného pokračovacieho trestného činu, tak k tomu treba uviesť toľko, že pod pokračovacím trestným činom treba rozumieť iba také konanie, ktorého jednotlivé dielčie útoky sú vedené jednotným zámerom - existujúcim už pri prvom útoku, naplňujú rovnakú skutkovú podstatu trestného činu, sú spojené rovnakým alebo podobným spôsobom prevedenia a blízkou súvislosťou časovou a v predmete útoku. Keďže ale v predmetnom prípade nebola žiadna subjektívna a ani objektívna súvislosť daná, nemožno v dôsledku toho ani konanie obvineného posudzovať ako jeden skutok naplňajúci znaky pokračovacieho trestného činu výtržníctva (viď k tomu i ust. § 122 ods. 9, ods. 10 Tr. zák.)

Ako absurdné vyznieva potom taktiež i to tvrdenie prokurátorky, že keďže výška spôsobnej škody poškodením pneumatiky nedosahovala malú škodu v zmysle § 125 Tr. zák., nebolo možné predmetné konanie obvineného kvalifikovať ako prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. a z uvedeného dôvodu sa nejedná o samostatný skutok v zmysle úprav Trestného poriadku. Zo samotného zistenia, že konanie obvineného spočívajúce v poškodení pneumatiky nenaplnia znaky trestného činu poškodzovania cudzej veci, nemožno totiž žiadnym spôsobom vyvodit' záver ohľadom nemožnosti posudzovať toto konanie ako samostatný skutok.

A napokon nemožno súhlasiť ani s tým jej konštatovaním, že nakoľko v skutkovej podstate trestného činu výtržníctva sú spôsoby výtržnosti alebo hrubej neslušnosti uvedené len exemplifikatívne, je za splnenia ostatných zákonných predpokladov možné považovať za výtržníctvo práve aj poškodenie vecí, a to v prípade, ak vzhľadom na výšku škody konanie samé osebe nenapĺňa znaky samostatného trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 Tr. zák. Týmto však ale nechce tunajší súd vyjadriť žiadny názor, pokiaľ ide o otázku možného subsumovania konania spočívajúceho v poškodení pneumatiky pod skutkovú podstatu trestného činu výtržníctva, uvádzajúcu len príkladmi výpočet konaní, napĺňajúcich znaky tohto trestného činu. Nie je len logické vyvodzovať predmetnú kvalifikáciu z tej okolnosti, či konanie obvineného napĺňa alebo nenapĺňa znaky trestného činu poškodzovania cudzej veci, pretože aj jednočinný súbeh tohto trestného činu s trestným činom výtržníctva je možný.

Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. potom najvyšší súd upozorňuje tiež ďalej na tú skutočnosť, že jeho naplnenie bolo okrem vyššie spomenutého pochybenia zistené i v tom smere, že príslušné súdy v danom prípade neaplikovali ust. § 38 ods. 2 Tr. zák., t.j. hmotnoprávne ustanovenia kogentnej povahy viažuce sa k rozhodovaniu o treste, v zmysle ktorého musí súd pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prihliadnuť na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností (uvedená povinnosť sa pritom nevzťahuje len na prípady, keď sa ukladá trest odňatia slobody, ale aj na prípady, keď sa ukladajú iné druhy trestov, s výnimkou tých, ktoré žiadnu trestnú sadzbu nemajú). Ani v jednom z rozhodnutí nenájdeme nič vo vzťahu k zisťovaniu poľahčujúcich či priťažujúcich okolností u obvineného Ing. M. S., CSc.

Je síce pravdou, že v prípade, ak súd dospeje k záveru, že v ním prejednávanej veci nie sú dané žiadne poľahčujúce a ani priťažujúce okolnosti, resp. že ich pomer je rovnaký, nie je potrebné vyššie citované ustanovenie uvádzať do výrokovej časti rozhodnutia (nedochádza k žiadnej úprave trestnej sadzby), avšak v odôvodnení rozhodnutia je treba uvedenú skutočnosť uviesť, a to práve s poukazom na to, aby bolo nepochybné, že si danú obligatórnu povinnosť splnil.

Ak však ale v danom prípade krajský súd v súvislosti s odôvodnením svojho výroku o treste poukazuje na doterajší v podstate bezúhonný život obvineného a s ohľadom na to mu následne ukladá miernejší trest, je zrejmé, že tu zároveň považoval za preukázanú

poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. („viedol pred spáchaním trestného činu riadny život“), a minimálne táto mu teda preto mala byť priznaná.

Keď potom ide o druhý dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., tak tu treba poukázať v prvom rade na tú skutočnosť, že v zásade tie isté námietky ako teraz v dovolacom konaní už obvinený uplatňoval i v konaní predchádzajúcom, a teda podmienka v zmysle § 371 ods. 3 Tr. por. je splnená.

Čo sa týka samotného práva na obhajobu, tak toto je v zmysle vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Tr. por.) a zároveň zákonný postup pri reakciách orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

V prípade, že uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov (§ 34 ods. 1 a § 44 ods. 2 Tr. por.), zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 208 a § 274 ods. 1 Tr. por.).

Pokiaľ ide o v danom prípade namietané nevykonanie obhajobou navrhovaných dôkazov, konkrétne rekonštrukcie a vyšetrovacieho pokusu, tak k tomu bolo zistené nasledovné :

O doplnenie dokazovania v naznačenom smere obvinený žiadal tak v štádiu prvostupňového ako i druhostupňového konania.

Zatiaľ čo okresný súd uznesením vyhláseným na hlavnom pojednávaní konanom dňa 10. marca 2009 tieto návrhy zamietol (viď zápisnica na č. 1. 234 spisu), krajský súd sa s nimi vôbec nezaoberal (§ 298 Tr. por. s poukazom na § 272 ods. 3 Tr. por.). Čo sa týka pritom odôvodnení oboch ich rozsudkov, tak v týchto nie je uvedené nič k tomu, prečo nebolo uvedeným návrhom vyhovené (§ 168 ods. 1, veta druhá Tr. por.).

Podľa § 272 ods. 3 Tr. por. súd odmietne vykonať dôkaz, ktorý sa týka okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolnosti, ktorú možno zistiť inými, už skôr navrhnutými

dôkazmi. Rozhodnutie o odmietnutí vykonať dôkaz sa oznámi tomu, kto návrh na jeho vykonanie podal, a to spravidla ústne po otvorení hlavného pojednávania; súd je však oprávnený, ak sa to ukáže potrebným v priebehu ďalšieho pojednávania, takéto rozhodnutie zmeniť a vykonanie dôkazu pripustiť.

Je nepochybné, že súd nemá povinnosť vykonávať všetky stranami navrhnuté dôkazy a teda v prípade, ak takéto návrhy na doplnenie dokazovania považuje za nadbytočné, resp. nemajúce vzťah k prerokovávanej veci môže v súlade so zákonom ich vykonanie odmietnuť. Z ustálenej súdnej praxe potom vyplýva, že takýto postup súdu nemožno považovať za porušenie práva obvineného na obhajobu.

V danom prípade je však situácia iná, vyznačujúca sa viacerými špecifikami, ktoré napokon vo svojom súhrne spôsobujú to, že tu možno hovoriť o **porušení práva na obhajobu zásadným spôsobom.**

V prvom rade treba uviesť, že aj keď súd má právo odmietnuť návrhy na doplnenie dokazovania, toto odmietnutie nemôže byť svojvoľné a neodôvodnené.

Odôvodnenie takého postupu sa musí potom odzrkadliť predovšetkým v odôvodnení samotného rozhodnutia, v ktorom má súd povinnosť v súlade s ust. § 168 ods. 1 Tr. por. *stručne uviesť, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovet návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky.*

Z kontextu citovaného ustanovenia teda vyplýva, že každý výrok rozsudku musí byť odôvodnený presvedčivo a tak, aby rozhodnutie súdu bolo preskúmateľné. Musí vychádzať z hodnotenia dôkazov v intenciách § 2 ods. 12 Tr. por., t.j. podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivu ako aj v ich súhrne.

Čo sa týka pritom posudzovaného prípadu, tak tu z odôvodnenia prvostupňového rozsudku nielenže nie je zrejmé, prečo nebolo vyhovené návrhom obvineného na doplnenie

dokazovania, ale ani to, ako sa súd vyrovnal s jeho obhajobou (večerný telefonát na políciu v deň spáchania trestného činu; fotografie preukazujúce zranenie, ktoré mal obvinený utrpieť nárazom na kontajner a pádom na zem po tom, čo ho mal poškodený sotiť; použitie obranného spreja voči poškodenému - v polohe ležmo - v nutnej obrane; nemožnosť priebehu skutku podľa popisu poškodeného vzhľadom na jeho fyzické dispozície a tréňovanosť) a napokon tiež ani to, akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny. Okresný súd sa vôbec nezaoberal naplnením jednotlivých znakov skutkovej podstaty príslušného trestného činu. A keďže odvolací súd nemal voči takémuto odôvodneniu výroku o vine v podstate žiadne námietky, v odôvodnení svojho rozhodnutia sa naň len odvolal.

Pokiaľ ide potom o samotné konanie spočívajúce v poškodení pneumatiky obvineným, tak v tomto smere navyše nenájdeme ani v jednom z rozhodnutí absolútne žiadne hodnotenie dôkazov, žiadne logické vysporiadanie sa s argumentmi obvineného. Z vykonaných výsluchov sú len zrejmé 2 protichodné verzie priebehu skutku, a to na jednej strane verzia poškodeného M. S., jeho manželky a kamaráta I. M. (čiastočne svedkyne I. B.) a na strane druhej verzia obvineného, jeho manželky a suseda O. K..

Obhajoba sa v súvislosti s daným skutkom bránila tým, že výpovede poškodeného a svedka M. nie sú pravdivé, nakoľko syčanie prepichnetej pneumatiky títo nemohli počuť (ani svedkyňa B.) a rovnako tak ani nemohli zo svojej pozície vidieť osobu, ktorá ju mala prepichnúť, čo malo byť preukázané práve navrhovanými dôkazmi - rekonštrukciou a vyšetrovacím pokusom na mieste samom. Predmetné dôkazy sú pritom takého charakteru, že ich vykonanie si obvinený sám nemohol zabezpečiť, pričom zároveň je potrebné tiež dodať, že ani skutočnosti, ktoré mali byť na ich podklade zistené, nemali byť ako inak z jeho pozície preukázané.

Podľa názoru najvyššieho súdu tak v tomto prípade naďalej stoja proti sebe minimálne dve rozdielne verzie skutkového priebehu (sú rozpory i medzi výpoveďou poškodeného a svedka M.), z ktorých obe pripadajú do úvahy.

Tým, že súdy nevykonali obvineným navrhované dôkazy jednak nevyužili možnosť verifikovať pravdivosť výpovedí vyššie menovaných svedkov a jednak tým zároveň obvinenému zmarili možnosť sa voči obvineniu účinne brániť.

Opätovne je pritom potrebné v tomto ohľade zdôrazniť tú skutočnosť, že súd môže zamietnuť návrhy na vykonanie ďalších dôkazov len vtedy, ak je už nazhromaždených, resp. vykonaných dostatok iných dôkazov, so zreteľom na ktoré je navrhované dokazovanie nadbytočné a neúčelné (nemôže privodiť zmenu dokazovanej okolnosti). Naproti tomu zamietnutie návrhu obvineného na doplnenie konania vykonaním takého dokazovania, ktoré je spôsobilé privodiť zmenu v dôkaznej situácii a je teda relevantné z pohľadu náležitého zistenia skutkového stavu veci, je porušením práva obvineného na obhajobu, tým skôr, ak ide o dôkazy, ktoré si obvinený nemôže sám zaobstarat' (§ 2 ods. 10, veta tretia Tr. por., § 119 ods. 3 Tr. por.).

Na čo je ale potrebné v súvislosti s daným prípadom ešte upozorniť je tiež to, že už orgány činné v trestnom konaní sa tu dopustili pochybenia, keď dôsledne nepostupovali v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por. a zanedbali niektoré prvotné úkony (predovšetkým mali obvineného vypočuť už v osudný deň a tiež sa mali pokúsiť zaistiť predmet, ktorým mala byť pneumatika prepichnutá).

A na záver najvyšší súd vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. uvádza, že porušenie práva na obhajobu bolo zistené v predmetnom konaní i v tom ohľade, že predseda senátu prvostupňového súdu po skončení záverečných rečí a pred odchodom na záverečnú poradu v rozpore s ustanovením § 275 Tr. por. neumožnil obvinenému využiť právo posledného slova (viď zápisnica z hlavného pojednávania).

Na uvedené pochybenie považoval pritom dovolací súd za žiaduce poukázať napriek tomu, že si je vedomý toho, že toto by samo osebe nemohlo odôvodniť naplnenie daného dovolacieho dôvodu, a to nielen s poukazom na to, že tu nejde o porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, ale predovšetkým s ohľadom na to, že nerešpektovanie práva posledného slova obvinený v konaní predchádzajúcom nenamietal.

A napokon nad rozsah podaného dovolania dáva tunajší súd v súvislosti s uplatneným nárokom na náhradu škody konajúcim súdom do pozornosti i ust. § 287 ods. 1 Tr. por., v zmysle ktorého *ak súd odsudzuje obžalovaného pre trestný čin, ktorým spôsobil inému škodu, uvedenú v § 46 ods. 1, uloží mu spravidla v rozsudku, aby ju poškodenému nahradil, ak bol nárok riadne a včas uplatnený. Ak tomu nebráni zákonná prekážka, súd uloží obžalovanému vždy povinnosť nahradiť škodu, ak je jej výška súčasťou popisu skutku uvedeného vo výroku rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného, alebo ak ide*

o náhradu morálnej škody spôsobenej úmyselným násilným trestným činom podľa osobitného zákona, pokiaľ škoda nebola dosiaľ uhradená. Zároveň je potrebné podotknúť tiež to, že v prípade, ak súd zaväzuje obvineného k náhrade škody vyššej, ako bola ustálená v skutkovej vete výrokovej časti rozhodnutia, tak toto je potrebné aj náležite zdôvodniť, tak ako nakoniec i celý výrok o náhrade škody.

Avšak keďže v danom prípade došlo k zrušeniu rozhodnutí len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, v zmysle § 391 ods. 2 Tr. por. nemôže v novom konaní dôjsť k zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 29. novembra 2012

JUDr. Štefan M i c h á l i k, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová